

DAMJAN HIMARJOT vetëtima

BOTIMET
TOENA
TIRANE

ODHISE K. GRILLO

CITTA' di CHIERI
CONSIGLIERE COMUNALE
Vincenzo Cucci

Damjan Himarjot vetëtima

Ilustrimet nga:
LEC SHKRELI

BOTIMET TOENA
Tiranë, 2000

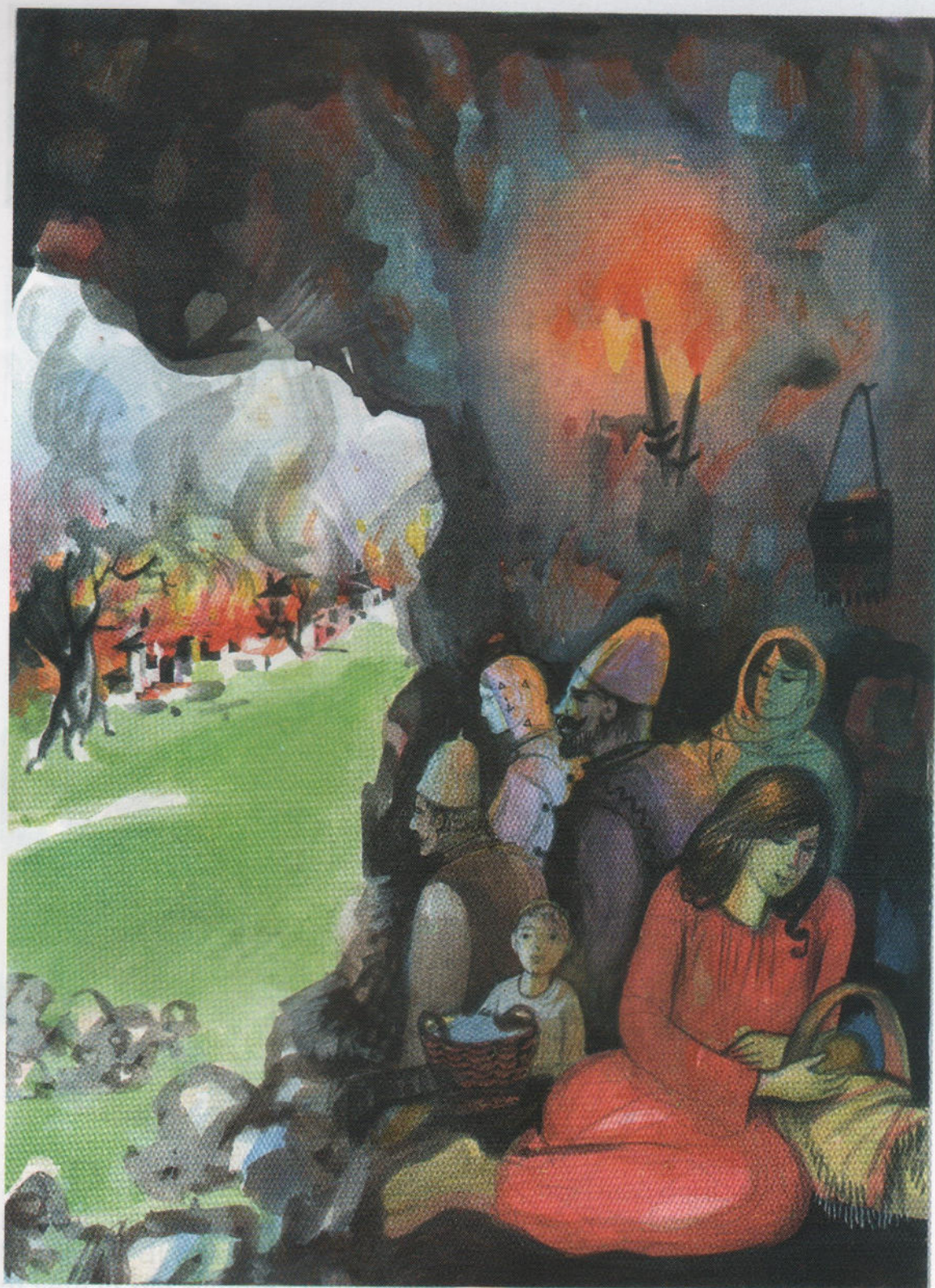

Damjan Himarjoti e kishte shtëpinë buzë detit, rrethuar nga një kopsht me limonë e portokalle dhe nga mandarina, ullinj e qitro. Shtëpia e tij dukej si një shqiponjë hipur përmbi shkëmb... ndërsa ai vetë si një zgalem i rritur midis valëve.

Në mëngjes Damjanin e shihje duke ujitur e duke selitur kopshtin, në drekë duke sharruar trarë e dërrasa, në mbrëmje duke gjuajtur peshk me grepa, parangalla e rrjeta. I kishte duart të florinjta dhe çfarë i shihte syri ia bënte dora.

në Të gjitha këto të mira që i kishte ngritur me duart e veta, iu bënë shkrumb e hi në pak minuta. Se në fshat çatisën osmanët dhe nuk lanë gjë pa plaçkitur e djegur, nuk lanë gur mbi gur e pemë në këmbë. Edhe njerëz do të kishin djegur e do të shkonin në hell po

ata nuk i kapën dot se kishin marrë malet dhe ishin fshehur shpellave e pyjeve. Bashkë me ta edhe Damjan Himarioti, ky kopshtar, druvar, gjuetar e fshatar duarartë.

Duke qëndruar mbi një shkëmb të thepisur, Damjani shikonte fshatin që po mbulohej nga tymi e flaka dhe zemra iu mbush plot urrejtje.

“Këtë urrejtje do ta fut në një kamë dhe me të do të shkoj të vras sulltan Sulejman Kanuniun, i cili është fushuar pas shtatë maleve e deteve, - tha me vete. - Duke shkuar për te kampi i tij, rrugës do të mbledh gjithë urrejtjen që do të gjej përpara...”

Dhe u nis Damjani me kamë në dorë e nisi të mbledhë në të lotët e nuseve të reja, të cilave ua morën burrat nizamë dhe i degdisën shtatë male kaptuar...

Pa mblodhi urrejtjen e grave të veja, burrat e të cilave u shkuan në thikë apo ranë duke luftuar në shkretëtirat e Azisë...

Ec e ec fushave e maleve, ec e kapto lumenj e ligatina dhe mblidh rënkimet e fëmijëve që i rrëmbenin osmanët dhe të lidhur i çonin në Anadoll për t'i bërë jeniçerë...

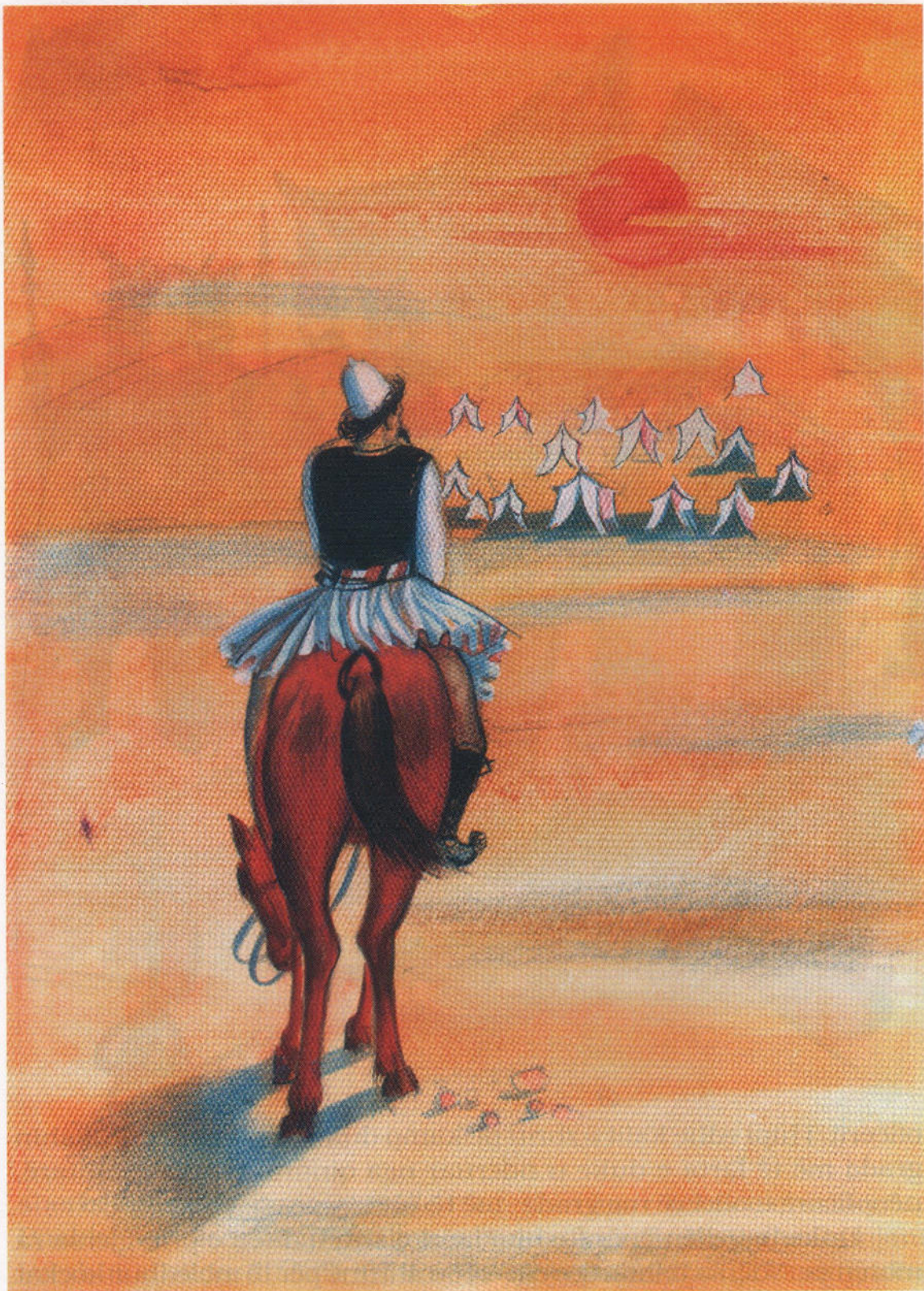
Ec e ec dhe mblidh vajet e kujet dhe mallkimet e gjysheve plaka për vajzat e nusët që hidheshin nga shkëmbi i Vajës në Krujë e nga kanioni i Ngjipesë në Vuno, për të mos rënë në duart e qelbura të osmanëve...

Kështu Damjani kaloi fshatrat, pyjet, krahinat e shiutë të gjithë.
Pa mblodhi limonët që s'celën një lule, kopetë që u shkuan në
hell, pyjet e djegur nga zjarret dhe të gjitha i futi në këngët që i
këndonte me lahutë e në majën e kamës së mprehtë...

Kështu Damjani kaloi fshatra, qytete, krahina e shtete që gjithë urrejtjen e mbledhur te kama t'ia çonte sulltan Sulejman Kanuniut. Eci më këmbë e mbi kuaj, eci mbi karro dhe këmbadoras gjersa i rraskapitur, i pluhurosur e i plakur arriti në rrethinat e kampit osman.

Priti një ditë e priti dy gjersa ia gjeti anën një oficeri madhor osman dhe ia nguli kamën në zemër duke e lënë shakull përdhe. I hoqi rrobat e veta dhe u vesh e u ngjesh me rrobat e me armët e

oficerit, i hipi edhe kalit e zbriti në kamp duke nderuar ata që kishin grada më të larta e duke u nderuar nga qindra e qindra ushtarë, nënoficerë e oficerë me grada më të ulta.

Duke u sjellë nëpër fushim mezi e shtyu ditën e priti gjersa ra mbrëmja. Ndërsa ushtarët e oficerët u shtrinë për të mbledhur kockat nga lodhja, në shatoren e sulltan Sulejman Kanuniut nisi gërneta e defi dhe këngët e vallet e çengive. Oficerët madhorë thërrisnin e ulërinin, sulltani thithte nargjilenë... Pastaj rrëmbente me duar copa bakllavaje e i hante si i babëzitur dhe kthente kupa të tëra me

Plas... dhe... ore e
 kapën Damjani... d... id duke

sherbet në gurmaz, aq sa rrëke i vareshin nga mjekra e mustaqet...
 Bashkë me oficerët e me sulltanin bënte sikur gëzonte edhe Damjani
 i veshur si oficer dhe me një dorë kapte copa bakllavaje e me tjetrën
 shtrëngonte kamën të mbushur plot me urrejtje.

Kur hareja e këngët e vallet kishin arritur kulmin, Damjani iu
 afrua sulltanit duke bërë temena dhe në çast nxori kamën nga milli
 dhe ia drejtoi Sulejman Kanuniut në zemër, duke i thënë:

- Këtë e ke peshqesh nga Damjan Himarioti!
Po medet, një oficer madhor ia kapi dorën Damjanit e ia shtrëngoi si me darë dhe kama veçse i shpoi dërrasën e kraharorit sulltanit e nuk shkoi më tej që t'i ngulej në zemër.

Plasi kuja e tmerri dhe të gjithë ç'ishin brenda në shatore e kapën Damjanin ku mundën e si mundën dhe e vunë përfund duke e goditur me shkelma e me grushta.

Në natën e errët pis, çengitë vraponin si të xhindosura duke thirrur e ulëritur:

- Na vranë sulltanin!

U zgjua gjithë kampi dhe sheshet u mbushën me osmanë që donin të merrnin vesh se çfarë kishte ndodhur. Ata e rrethuan çadrën e sulltanit dhe thërrisnin si të luajtur nga mendtë:

- Lavdi e jetë të gjatë sulltan Sulejman Kanuniut, fali o Allah!

Sulltanin e mjekuan e i lidhën plagën e lehtë që mori dhe ai u ngrit më këmbë e tha:

- Lëreni arnaut Damjanin e ma sillni këtu afër, se ai nuk ka ardhur nga bregdeti i Himarës për të më vrarë, po për të më bërë një lutje. Apo nuk është kështu, o Damjan Himarioti?

Damjani ca nga plagët e shumta që kishte marrë e ca nga gjaku që i kishte mbuluar fytyrën e trupin nuk po merrte vesh as çfarë ndodhte e as çfarë thoshte sulltani.

- Me ty e kam, o Damjan Himarioti. Hajde të dalim bashkë para ushtarëve e komandantëve dhe u thuaj se ti ke ardhur nga bregdeti i Himarës që të më japësh fjalën e besën se do të më keni at e mbret dhe zëvendës të Perëndisë mbi tokë... Eja të dalim jashtë shatores. Aty bjer në gjunjë dhe pasi të thuash fjalët që dëgjove prej meje, të më puthësh dorën. Kështu

do të të fal kokën e jetën dhe kthehu në Himarë e tregoju arnautëve sa shpirt të madh kam e sa zemërgjerë jam...

Damjani u ngrit më këmbë, doli tok me sulltan Sulejman Kanuniun e me gjithë oficerët në shesh dhe hipën në një tribunë të lartë, që ndriçohej nga qindra fenerë, qirinj e shandanë.

Sulltani foli shkurt e u tregoi me zërin e tij të ngjirur e të zvergur se kush ishte Damjani e pse kishte ardhur. Pastaj i tha Damjanit me zë të ulët të binte në gjunjë e të thoshte fjalët që i mësoi sulltani.

Po Damjani as u ul e as i tha fjalët e sulltanit. Ai iu afrua Sulejman Kanuniut, u kthye me fytyrë nga osmanët që s'pipëtinin fare dhe thirri me sa fuqi pati:

- O sulltan Sulejman Kanuniu, erdha duke bërë me mijëra kilometra që të të sillja urrejtjen e gjithë Himarës e të Shqipërisë, të cilën e kisha mbledhur te një kamë e thjeshtë... Po për fatin tim të keq nuk të vrava dot... Shkopsite gjoksin të të shohin plagën që të hapa, po të jesh burrë e trim, o Sulejman Kanuniu. Dhe shiko e dëgjo fjalën dhe besën e arnautëve.

Damjani u ngrit në majë të gishtave dhe, si e mbushi gojën plot me pështymë, e pështyu sulltanin në surrat.

Sulejman Kanuniu e ngriti lart gishtin dhe në çast me dhjetëra oficerë e ushtarë u hodhën mbi Damjan Himariotin dhe e grinë me jataganë duke e bërë copë-copë e çikë-çikë...

Damjani nuk nxori zë fare dhe si nëpër ëndërr iu shfaq Himara me dallgë deti që ngriheshin si male, me limonë, portokalle e ullinj që i lëkundte era e marrë, me male të veshur me borë e re dhe me njerëz që kishin nxjerrë shpatat e kamat nga milli dhe mbi kryet e tij vinin një kurorë të madhe me lule limoni e portokalli...

Po ia stolisnin ballin me legjenda!

Me legjenda që erdhën gjer te ne, që të jemi krenarë për të parët tanë.

SHËNIM: Damjan Himarjoti, më 1539, u përpoq të vriste sulltan Sulejman Kanuniun.

LEGJENDA SHQIPTARE - 19

libra të ilustruar për fëmijë

DAMJAN HIMARJOT VETËTIMA

Autor: *Odhise Grillo*

Piktor: *Lec Shkreli*

Përkujdesja grafike: *Irena Toçi*

Janë në qarkullim nga e njëjta kolanë:

SKËNDERBEU

BESA E SHQIPTARIT

DY BATOT DHE ZANA E ILIRISË

MARO KONDA, TRIMËRESHË!

TRIM MBI TRIMA, GJERGJ ELEZ ALIA!

PRITE, PRITE AZEM GALICËN!

KAPEDAN ÇELO PICARI

KËSHTJELLA E ROZAFATIT

PO KU JE ADEM JASHARI?!

KOSTANDINI DHE DHOQINA

OSO KUKA NË KULLË T'BAROTIT

ZANAT E MALIT DHE FUQIA E MUJIT

LEGJENDA E NJË SHKËMBI

BILBILLENJTË TREMBËDHJETË

ZEMRA E NËNËS

NORA E KELMENDIT

LULE, O ZENEL GJOLEKA!

PIRROJA I EPIRIT

DAMJAN HIMARJOT VETËTIMA

MIC SOKOLI ME SHTATË ZEMRA

BOTIMET TOENA
ISBN 99927 1 310 0